

Міністерство освіти і науки України
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Економічний факультет
Кафедра менеджменту та маркетингу

БАБАК ВІКТОР ВОЛОДИМИРОВИЧ

**УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПЛАНУВАННЯ
ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА**

073 «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності»
(галузь наук - Управління та адміністрування)

Автореферат

на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Івано-Франківськ – 2023

Дипломна робота виконана в Прикарпатському національному університеті
імені Василя Стефаника

Науковий керівник: к.е.н., доц. Ткач О.В.

Рецензент: к.е.н., доц. Пилипів Н.І.

Захист відбудеться: 26 червня 2023 р.

Дипломну роботу надано до захисту: 7 червня 2023 р.

Завідувач кафедри _____ д.е.н., професор Романюк М.Д.
(підпис)

ЗМІСТ

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПЛАНУВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Сутність та зміст зовнішньоекономічної діяльності

1.2. Механізм планування та управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства

1.3. Методи оцінки ефективності організації та планування зовнішньоекономічної діяльності підприємства

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ МЕХАНІЗМУ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПЛАНУВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Аналіз світового та вітчизняного ринку ІТ-технологій

2.2. Загальна характеристика ТОВ «Софтджорн-Україна»

2.3. Аналіз діяльності та ефективності ЗЕД ТОВ «Софтджорн-Україна»

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПЛАНУВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Особливості організації ЗЕД ТОВ «СОФТДЖОРН-УКРАЇНА»

3.2. Напрями удосконалення планування та організації ЗЕД ТОВ «Софтджорн-Україна»

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Ефективною формою функціонування кожної держави є здійснення її зовнішньоекономічної діяльності. Зовнішньоекономічна діяльність відіграє ключову роль у підвищенні економічного добробуту держави, поліпшенні рівня життя населення і зміцненні конкурентоспроможності держави на міжнародному рівні. Найважливішим джерелом одержання прибутку держави є експортні операції як основної складової частини зовнішньоекономічної діяльності.

В умовах сьогодення проблематика ефективно діючої сфери зовнішньоекономічної діяльності як в Україні, так і на теренах усього міжнародного співтовариства є конче актуальною, тому, що така діяльність проходить у сучасному глобальному світі, що висуває вектор жорстких вимог щодо якості продукції, її науково-технічних нововведень та відповідності специфікації міжнародних стандартів.

Для конкурентоздатності та успішності у максимізації своїх поточних і перспективних доходів підприємству потрібно направити свою маркетингову, а також інвестиційну, інноваційну та виробничо-збутову діяльність на створення такого механізму управління зовнішньоекономічною політикою, який дасть можливість ефективно використати усі наявні ресурси підприємства, а також виявити та всебічне задіяти ті ринкові можливості, існуючі на даний момент та є у перспективі.

У свою чергу, необхідно зауважити, що здійснення на підприємстві такого виду діяльності як «управління зовнішньоекономічною політикою» спрямоване на схвалення економічно обґрунтованих ефективних управлінських рішень, що при ефективному виконанні зовнішньоекономічних проектів приносить компанії більш високі позиції на ринку, збільшує сукупний попит на продукцію, покращує показники фінансового стану та відповідно підвищує доходну частину.

Проблематиці удосконалення організації зовнішньоекономічної діяльності на підприємстві присвячені дослідження багатьох вітчизняних та зарубіжних вчених, серед яких В.М. Геєць, Б.М. Данилишин, Я.А. Жаліло, М.В. Жук, А.І. Кредісов, А.С. Лисецький, С.Р. Маккінон, В.І. Пила, М.А. Пивоварова, М.І. Фащевський, А.С. Філіпенко, Л.Г. Чернюк та інші вчені-економісти. Вони розглядають зовнішньоекономічну діяльність підприємства через його міжнародні господарські та торговельні відносини, до сфери яких входять: обмін товарами, спеціалізація і кооперація виробництва, науково-технічне співробітництво, надання економічної та технічної допомоги, створення спільних підприємств та інші форми економічного співробітництва.

Незважаючи на значний науковий доробок фахівців-економістів у сфері планування, організації та управління зовнішньоекономічної діяльності підприємств, на сучасному етапі, в умовах незрозумілої та складної ситуації в українській економіці, все більшої уваги потребують нові проблеми, що постійно з'являються на підприємствах України у сфері управління зовнішньоекономічної діяльності. Ці нові питання та проблеми потребують чіткого аналізу, висвітлення та подальшого вирішення завдяки різним новим шляхам та методам управління зовнішньоекономічною діяльністю на підприємствах.

Мета дослідження – Метою роботи є дослідження теоретико-методичних засад та розробка практичних рекомендацій щодо удосконалення процесу організації та планування зовнішньоекономічною діяльністю підприємства.

Досягнення поставленої мети визначило необхідність виконання наступних завдань:

- охарактеризувати сутність та зміст зовнішньоекономічної діяльності;
- визначити механізм планування та управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства;
- дослідити методи оцінки ефективності організації та планування зовнішньоекономічної діяльності підприємства;

здійснити аналіз світового та вітчизняного ринку ІТ-технологій;
навести загальну характеристику ТОВ «Софтджорн-Україна»
проаналізувати аспекти діяльності та ефективності ЗЕД ТОВ
«Софтджорн-Україна»;
охарактеризувати особливості організації ЗЕД ТОВ «СОФТДЖОРН-
УКРАЇНА»;
розробити напрями удосконалення планування та організації ЗЕД ТОВ
«Софтджорн-Україна».

Об'єкт дослідження – процес управління зовнішньоекономічною політикою підприємства (на прикладі ТОВ «Софтджорн-Україна»).

Предмет дослідження – є система теоретичних і практичних питань, які визначають організацію і управління зовнішньоекономічною політикою на підприємстві.

Методологія дослідження. Теоретико-методичною основою проведеного дослідження прийнято розробки вітчизняних і зарубіжних вчених у питаннях зовнішньоекономічної діяльності, міжнародної економіки, теорії менеджменту. Тому, стосовно побудови ефективної системи організації та планування зовнішньоекономічною діяльністю підприємств у процесі дослідження використаних підходів, застосовувалися такі методи дослідження, які базуються на загальнонаукових та емпіричних методичних прийомах економічної науки: теоретичні – для аналізу, класифікації, систематизації, що дозволили дослідити особливості управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства; емпіричні – для обґрунтування напрямів вдосконалення організації та планування зовнішньоекономічною діяльністю підприємства; економіко-статистичні методи аналізу – для аналізу фінансово-економічного стану ТОВ «Софтджорн-Україна». У процесі дослідження використовувалася низька загальнотеоретичних методів наукового пізнання: синтезу, дедукції, індукції та інші методичні прийоми.

Структура бакалаврської роботи. Кваліфікаційна робота складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків

Бакалаврська робота викладена на вісімдесяти сторінках комп'ютерного тексту, містить 10 таблиць та 10 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У розділі I «Теоретичні основи організації та планування зовнішньоекономічної діяльності підприємства» Таким чином, був проведений аналіз зовнішньоекономічної діяльності і зроблений висновок що зовнішньоекономічна діяльність є важливим чинником міжнародних економічних відносин, що сприяє посиленню міжнародної конкурентоспроможності підприємств в їх боротьбі на світових ринках.

Зовнішньоекономічна діяльність підприємства – це частина його загальної діяльності, котра визначається як сукупність виробничо-господарських, організаційно-економічних та оперативно-комерційних функцій підприємства відповідно до зовнішньоекономічних зв'язків держави, пов'язаних із виходом підприємства на зовнішній ринок та участю у зовнішньоекономічних операціях, напрямки, форми та методи якої узагальнюються відповідно до процесу виробництва згідно із цілями та завданнями підприємства щодо його функціонування та розвитку.

Організаційно-економічний механізм виступає як сукупність усіх можливих практичних заходів, засобів та важелів організаційного і економічного характеру, відповідних структур та регуляторів, методів управління, управлінських рішень, за допомогою яких підприємство досягає своїх цілей найбільш ефективним засобом.

У розділі II «Аналіз ефективності механізму організації та планування зовнішньоекономічної діяльності підприємства» було розглянуто що потрібно для аналізу фінансово-економічної діяльності підприємства, а саме необхідно провести моніторинг основних фінансових показників, який включає: аналіз майнового стану, аналіз фінансової стійкості, аналіз ліквідності, аналіз рентабельності, аналіз ділової активності.

Аналіз цих показників дає можливість всебічно оцінити ефективність фінансово-господарської діяльності підприємства.

Необхідно систематично, детально і в динаміці проаналізувати фінансові показники підприємства, оскільки від поліпшення фінансового стану підприємства залежить його економічна перспектива.

У якості показника, котрий характеризує тактичний конкурентний статус підприємства, пропонується використати показник – профіль діяльності підприємства. Сильні та слабкі сторони ТОВ «СОФТДЖОРН-УКРАЇНА» так саме, як загрози та його можливості у зовнішньому середовищі, визначають умови успішного функціонування підприємства. Тому при оцінюванні конкурентного статусу ТОВ «СОФТДЖОРН-УКРАЇНА» доцільно надати характеристику профілю його ринкової діяльності. Реалізація даної процедури потребує виконання певного переліку заходів. Для цього, по перше, зробимо висновки щодо стану окремих елементів внутрішнього середовища підприємства.

У розділі III «Шляхи удосконалення організації та планування зовнішньоекономічної діяльності підприємства» мною було з'ясовано що удосконалення організації та планування зовнішньоекономічної діяльності ІТ компанії може бути важливим кроком у покращенні результативності та досягненні успіху на міжнародному ринку. Ось декілька шляхів, які можуть бути корисними:

1. Аналіз ринку: Вивчення ринку та аналіз конкурентів можуть допомогти виявити можливості для розвитку та планування зовнішньоекономічної діяльності. Дослідіть, які продукти або послуги популярні на ринку, які є нові тренди та які потреби мають клієнти.

2. Розробка стратегії: Визначити стратегічні цілі вашої компанії щодо зовнішньоекономічної діяльності. Розробити план дій, який враховує ресурси, компетенції та потенційні ризики.

3. Встановлення партнерств: Розглянути можливість встановлення партнерств з місцевими та зарубіжними компаніями. Це може сприяти розширенню ринків збуту та отриманню нових технологій або експертизи.

4. Підвищення кваліфікації персоналу: Забезпечити навчання та підвищення кваліфікації своїх співробітників з питань зовнішньоекономічної діяльності. Це допоможе їм краще розуміти процеси міжнародного бізнесу та ефективніше працювати з партнерами з-за кордону.

5. Використання технологій: Застосувати сучасні ІТ-рішення для покращення процесів планування, управління логістикою, комунікації з клієнтами та іншими аспектами зовнішньоекономічної діяльності.

6. Ризик-менеджмент: Розробити стратегію управління ризиками зовнішньоекономічної діяльності.

7. Встановити ефективну комунікацію: Забезпечити ефективний потік інформації між відділами компанії та зовнішніми партнерами. Використовувати сучасні засоби комунікації для зручного спілкування та обміну даними.

8. Автоматизувати процеси: Використовувати інформаційні технології та програмні рішення для автоматизації процесів планування та організації зовнішньоекономічної діяльності. Це може включати в себе впровадження систем управління взаємовідносинами з клієнтами (CRM), систем управління проектами (Project Management Systems).

9. Адаптація продуктів та послуг: Пристосування продуктів та послуг компанії до вимог та особливостей різних країн може збільшити їх привабливість для міжнародних клієнтів.

10. Управління ланцюгом постачань: Оптимізація ланцюга постачань і забезпечення ефективного управління постачальниками та підрядниками може допомогти знизити витрати та підвищити якість послуг.

11. Вивчення правових та регуляторних вимог: Знання міжнародних торговельних угод, митних правил та інших регуляторних аспектів допоможе уникнути проблем при здійсненні зовнішньоекономічних операцій.

ВИСНОВКИ

Сьогодні вихід на зовнішні ринки – це свого роду гарантія для стабільного функціонування підприємства, але забезпечення достатнього рівня ефективності управління досягається лише за відповідності ступеня відкритості системи управління ЗЕД підприємства характерові змін зовнішнього середовища. Існує істотна кореляція між ефективністю ЗЕД, з одного боку, і складністю управління ЗЕД, інтенсивністю і масштабами змін, що відбуваються у стратегії і структурах управління ЗЕД підприємств – з іншою.

Структура механізму управління ЗЕД підприємства включає цілі управління, методи, інструменти, ресурси. Постановка цілей управління є відправною точкою для проектування механізму управління і визначає критерії функціонування об'єкту, методи управління, використання ресурсів. Тому зміна умов управління вимагає адаптації цілей, що спричиняє за собою перебудову всього механізму управління ЗЕД. Але розуміння цілей діяльності в традиційному аспекті, як управління прибутками і витратами, не достатньо в сьогоденних умовах. Далекоглядні керівники розуміють, що підприємство повинне формувати конкурентні переваги, хоча така стратегія не призводить до негайних результатів. Сучасним тенденціям відповідає планування в розрізі системи збалансованих показників.

Зміна зовнішніх умов господарювання під час здійснення ЗЕД та інші чинники ставлять перед підприємствами проблеми постійної адаптації систем управління до динамічно мінливих умов господарювання.

Отже, для забезпечення достатнього рівня внутрішньої і зовнішньої ефективності вітчизняні підприємства мають здійснювати достатньо тривалий процес формування і безперервної адаптації систем управління зовнішньоекономічної діяльності в ході перебудови всієї економічної системи країни.

Компанія Softjourн надає консультаційні послуги з розробки програмного забезпечення. Тобто однією з різноманітних послуг які надає Softjourн це консультаційна допомога своїм клієнтам. Протягом майже двох десятиліть експерти компанії Softjourн пропонують консалтингові послуги з розробки програмного забезпечення клієнтам у різних галузях. Незалежно від того, оновлюється чи створюється новий код, їхня спеціалізація полягає в зменшенні ризику. Поєднуючи технічний досвід і експертизу в області фінансових технологій, медіа та розваг і продажу квитків, вони пропонують клієнтам не тільки чудове й ефективне програмне забезпечення, але й рішення, необхідні для впевненого і стабільного розвитку для їхнього бізнесу.

Сьогодні компанії зобов'язані залишатися гнучкими та швидко адаптуватись під зміни в сучасному прогресивному світі. Незалежно від того, чи потрібна допомога з поточним проектом, підтримка поточного обслуговування, керівництво чи порада щодо подальшого розвитку, професіонали компанії Softjourн є достатньо кваліфікованими для відповіді на всі ці питання клієнтові який звертається за допомогою.

За звітний період валюта балансу збільшилась на 58,8 тис. грн. або на 12.97 %. За цей же період вирости основні засоби – на 78,96 %, власний капітал – 7,89 %. Все це вказує на поліпшення якості балансу.

Фінансовий результат до оподаткування зріс у t-1 році у порівнянні з попереднім роком майже у 6 разів, проте у t-му році за рахунок збільшення інших операційних витрат значно зменшився (у 10 разів). Чистий прибуток у t-1 році виріс у 8 разів, а потім скоротився, про що свідчать темпи росту даного показника у t-му році – 10,12 %.

В структурі витрат підприємства матеріальних витрат не існує, оскільки воно спеціалізується на розробці програмного забезпечення. Отже превалюють витрати на оплату праці та витрати пов'язані з відрахуванням на соціальні заходи. Тобто можна зробити висновок, що підприємство є трудомістким.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про зовнішньоекономічну діяльність : закон України : [прийнято ВР 16.04.1991 р. № 959-ХІІ із змінами № 2388-VI (2388-17) від 01.07.2010 р.] // ВВР. – 2010. – № 37. – 496 с.
2. Господарський кодекс України Верховна Рада України; Кодекс України , Закон, Кодекс від 16.01.2003 № 436-IV.
3. Волченков, Н. В. Конкретизація понятійного апарату зовнішньоторговельної діяльності підприємств. Вісн. Сумс. Нац. аграр. ун-ту. 2009. № 5. С. 64–69.
4. Багрова І.В. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств. Підручник для вузів. Київ: Центр навчальної літератури, 2004, 580 с.
5. Гузенко Г.М. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: сутність, економічний механізм її розбудови, особливості / Г.М. Гузенко, Ю.О. Гайдученко // Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». – № 3 (14). – 2013. – С. 77-89.
6. Дідківський М. І. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: навч. посіб. / М. І. Дідківський. – К.: Знання, 2006. – 463 с.
8. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств / За ред. Ю.Г. Козака, Н.С. Логвінової, І.Ю. Сіваченка. – Київ : Центр навчальної літератури, 2006. – 792 с.
9. П(С)БО 21 «Вплив змін валютних курсів» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0515-00>.
10. Павлюк Т.С. Аналіз проблем управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємств машинобудівної галузі України / Т.С. Павлюк // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Економіка і менеджмент. – 2015. – Вип. 11. – С. 142-145.
11. Зовнішньоекономічна діяльність : навч. посіб. для студ. ВНЗ /за ред. І. І. Дахна. К. : ЦНЛ, 2006. 359 с.